

Published on www.bilvavi.net

ספר נפש החיים 006 שער ד פרק א שבטי ישראל > [Home](#)

ספר נפש החיים 006 שער ד פרק א שבטי ישראל

הן לזאת עצור במלין מי יוכל. מלהודיע בשבטי ישראל נאמנה ליראי ה' וחושבי שמו את הדרך ילכו בה לאורה של תורה. אוי לנו מיום הדין. אוי לנו מיום התוכחה על עון ביטולה של תורה. כאשר הוא ית"ש יקנא לה לתבוע עלבונה:

"אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה" - יש מה שדנים את האדם האם הוא עסק בתורה או לא עסק בתורה, ויש מה שמוכיחים את האדם 'אוי לנו מיום התוכחה. יום התוכחה, 'תוכחה' כמו שאומרים רבותינו זה מה שמוכיחים את האדם לפי הכח שלו, על שם כן התוכחה נקראת תוכחה מלשון כח- מוכיחים אותו לפי כוחו שלו. ולפי זה זה ברור- מיש מעולם לא בירר את כוחותיו איך הוא יכול עלמוד ביום התוכחה, כל עניינה של התוכחה שמוכיחים אותו מדוע הוא לא עסק לפי כוחותיו, אם הוא אל יודע מה הם כוחותיו איך הוא יכול כלל וכלל לעמול לפי כוחותיו אם הוא לא יודע מה הם כוחותיו.

אם כן עומק מה שנאמר כן 'אוי לנו מיום הדין' זה הדין של 'קבעת עתים לתורה' 'והגית בו יומם ולילה', אבל ה'אוי לנו מיום התוכחה' מכריח את האדם להכין את עצמו ליום התוכחה שלא יהיה שם ביטולה של תורה. ההוכחה שיוכיחו את האדם- ראשית יוכיחו אותו האם הוא בירר את כוחותיו, ולאחר מכן יוכיחו אותו האם לפי כוחותיו הוא עסק בתורה כראוי או שאינו כראוי.

א"כ עומק הבירור שמוכרח האדם לעבור זה לברר את כוחותיו בכלל, לברר את כוחותיו ביחס לעסק התורה בפרט, וע"י כן להימנע מהביטולה של תורה כאשר יגיעה יום התוכחה הוא יבוא לשם מבורר מהם כוחותיו ומה הוא הוציא מהכח לפועל, וע"י כן הוא יגיע לשם בצורה של אמת.

ותחלה אשים דברתי בענין עסק התורה לשמה מהו ענין לשמה. כי גם זה פרי חטאת לכמה המונעים עצמן מעסק התורה הקדושה בחשבם כי ענין לשמה פירושו בדביקות גדול בלי הפסק.

צריך להבין שהמושג של לשמה כמו שיתבאר מיד לקמן בדברי הנפה"ח בכללות, ישנם שני הבחנות מה עניינה של לשמה. יש לשמה שאת זה הנפה"ח בא להפקיע שהגדרת הדבר של הלשמה להיות דבוק בקב"ה בשעה שהוא עוסק בדברי תורה, וישנה הבחנה של לשמה כמו שסיביר הנפה"ח מדברי הרא"ש 'עסוק בהם לשמן' לעצם הדברי התורה עצמה. אז אין כוונת הדבר שלא צריך 'דביקות גדול בלי הפסק', אלא כוונת הדבר שהעסק בתורה לשמה היא דביקות גדול בלי הפסק בתורה עצמה. תורה שהיא בלי דביקות גדול בלי הפסק בעצם התורה עצמה היא איננה תורה לשמה, ובעומק להבין ברור הגדרת הדבר, זה לא דביקות גדול בלי הפסק מצד זמן בלי הפסק, אלא אם זה דביקות גדול אז זה בלי הפסק ואם זה עם הפסק זה בלי דביקות גדול. אם האדם באמת דבוק בדבר עד למאוד 'לפרוש ממנה איני יכול' ממילא זה בלי הפסק, ואם יש הפסק- ההפסקים הם לצורך כגדרי הדין מה שמותר להפסיק.

מי שעוסק בתורה יומם ולילה בלי הפסק - יתכן שבחיצוניות הוא עוסק בתורה בלי הפסק, אבל זה לא 'דביקות גדול' בעצם התורה עצמה. עניין עסק תורה לשמה, צריך להבין שזה לא כוונה בלבד שהאדם מכוון לשם מה הוא עוסק בדברי תורה, הוא עוסק בדברי תורה לקיים רצונו ית"ש, לידיעת התורה, ולכל שאר הסיבות שהם אמיתיים ונכונים, זה לא עניין לשמה. לשמה עניינו 'דביקות גדול בלי הפסק', איזה דביקות גדול בלי הפסק? אומר הנפה"ח "פרי חטאת לכמה המונעים עצמן מעסק התורה הקדושה בחשבם כי ענין לשמה פירושו בדביקות גדול בלי הפסק" בבורא, זה בא הנפה"ח להפקיע שבשעה שהאדם

עוסק בדברי תורה הוא צריך להיות דבוק בה, אבל העסק התורה עצמה מצד התורה עצמה 'לדבר בהם לשמם' צריך להיות בדביקות גדול בלי הפסק.

עיקר הבדיקה של האדם לא נאמד בכך כמה זמן הוא עוסק בתורה ואם הוא עוסק בה בלי הפסק, זה בדיקה אבל זה לא העיקר. עיקר הבדיקה של האדם האם יש לו דביקות גדול שאחד מתולדותיה זה שהוא עוסק בתורה בלי הפסק. הבדיקה החיצונית אם יש הפסק או אין הפסק, הבדיקה הפנימית כמה הוא דבוק במציאותה של תורה, עד המדרגה השלימה של הלשמה שהיא דביקות גדול בלי הפסק בעצמותה של תורה.

וגם רעה חולה יותר מזה. שסוברים בדעתם שעסק התורה בלא דביקות אין כלום וללא שום תועלת ח"ו. לזאת כשרואין עצמן שאין להם הולך לזאת המדרגה שיהא לימודים בדביקות תמידי. לא יתחילו כלל ללמוד. וע"כ תפוג תורה ח"ו.

אומר הנפה"ח, ראשית צריך לדעת יסוד כללי. המבט של האדם לא צריך להיות - על כל דבר בכלל ועל תורה בפרט - מבט של כן ולא, או כלום או הכל, אלא מבט האדם צריך להיות 'חטוף ואכול' 'חטוף ואכול' כמה שיותר על מנת להשיג, אפילו אם האדם לא נמצא במדרגה השלימה - ואין כמעט מי שימצא שם - צורת הדבר צריך להיות באופן של "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנא' ילכו מחיל אל חיל" הבדיקה שהאדם צריך לבדוק את עצמו זה לא אם הוא עכשיו דבוק בשלימות דביקות גדול בלי הפסק, - אם הוא יבדוק את הבדיקה הזאת בלבד על דרך כלל הוא יגיע למסקנה שלא, ותורה מה תהא עליה - אלא הבדיקה שצריך שהאדם יבדוק את עצמו כמה עכשיו הוא דבוק בתורה, ובאיזה אופן הוא דבוק בתורה. הבדיקה השנייה הנוספת על גבי כך שהאדם צריך לבדוק את עצמו - האם הדביקות הזו הולכת ומתחזקת כסדר מזמן לזמן? או שהיא עומדת על עמדה ח"ו אם אינה עולה יורדת כדברי הגר"א הידועים. מי שמסתכל על הבריאה באופן של קצוות אז מגיע לרעה חולה שסוברים בדעתם שעסק התורה בלא דביקות זה כלום! אבל האמת שבדבר צריך שיהיה לאדם בירור מה מדרגתו עכשיו בתורה, מה שאיפותיו להיכן להגיע, והאם הוא נמצא באופן כסדר של עולה, שהדביקות בדברי תורה הולכת ומתחזקת - זה הצורה האמיתית של עסק דברי התורה.

לאורך כל זמן האדם צריך לבדוק את עצמו - זה לא בדיקה של כל יום, אבל בכל תקופה ותקופה האדם צריך לבדוק את עצמו - בדיקת אמת, לאחר הדברים שנתבאר, האם החיבור שלו לתורה הלך והתחזק ובאיזה אופן היה אותו האון של חיזוק. ולפי זה המסקנה מכאן ואילך איך המתחזקים בחיבור לתורה, יתר על כן באיזה אופן ובאיזה שיעור ובאיזה צורה.

ומהמשך הענינים יתבאר אי"ה ממילא מעלתה של התורה הקדושה והאדם העוסק בה כראוי.

זה היסוד שכבר נתבאר לעיל ויתבאר עוד לקמם בדברי הנפה"ח, האדם בעסקו בדברי תורה צריך שיהיה שני חלקים שהוא מברר בהם. החלק הראשון זה בירור התורה הקדושה והחלק השני - האדם העוסק בה כראוי. פעמים שהאדם מברר את מעלתה של תורה ואינו מברר את האדם העוסק בה וח"ו להיפך. בירור שלם הוא בירור שנובע לפי ערכו ולפי השגתו מעלתה של התורה הקדושה, וע"י כן בירור של האדם העוסק בה כראוי מעלתה, ואז הבירור שנתבאר איפה אני נמצא ביחס לחיבור של עסק התורה, לאיפה השאיפה שלי להגיע, ואיך הסדר מכאן ואילך קבוע להיות מוסיף והולך.

בכל תקופה ותקופה כמו שנתבאר האדם צריך לחזור ולברר במה הוא מתחבר יותר לתורה, האם הוא התחבר ובמה הוא נתחבר.

לזאת ההכרח להביא קצת מאמרי רז"ל בש"ס ומדרשי' וזוהר אשר במ ידובר נפלאות מעלת התורה הקדושה והעוסק בה וגודל שכרה ועונשה ר"ל.

בכל דבר ודבר צריך שיהיה לאדם כח של חיוב וכח של שלילה. מחד כח של חיוב - מעלת העוסק ושכרו, ומאידך - ח"ו עונשו. איזה צד צריך להיות יותר חזק בנפש? האם הצד של גודל שכרה או הצד של ענשה, האם ה'עשה טוב' שבדבר יותר מה'סור מרע' או להיפך? בכללות ממש - הדברים משתנים מנפש לנפש, על דרך כלל ברוב אנשי הדור עיקר הכח צריך להיות יותר גודל שכרה, אבל בוודאי שגם נצרך לאדם הענשה שבדבר. ומהו הענשה שבדבר? בכללות ממש יתבאר לקמן הרבה מאמרי חז"ל, אבל ההגדרה השורשית של דברי רבותינו מהי ענשה - עצם כך שהוא לא מחובר לחיים והוא חשוב כמת זה עונשה, לזה יש תולדות כמו שהזכירו רבותינו בהרחבה גדולה, אבל העונש שבדבר הוא עצם כך שרשעים בחייהם אשר כל תאוותם וחפצם הם לצרכי הגוף כלשון רבותינו יונה, עצם כך שהם לא מחוברים למקור חיים 'תורת חיים' זה ענשם גופא! אצל מי שלא מבקש חיים הוא לא מרגיש שזה עונש, אבל אצל מי שמבקש חיים העונש הוא עצם הנתיוק מהחיים, ההיפרדות מהחיים או ההיחלשות מחיבור למקור החיים, זהו גופא העונש. ולפי זה המעלה של השכר היא שכר מחיבור לעומקה של תורה למקור החיים, והעונש הוא ההיפרדות ממקור החיים.

יש תולדות של השכר ותולדות לעונש, אבל השורש של השכר הוא החיבור לעצם החיים, השורש לעונש הוא מוות-ניתוק מהחיים.

הגם שכל אלו המאמרים ידועים ומפורסמים. עם כל זה קבצתים להלהיב לבות החפצים להתדבק באהבת תורתו ית'.

לא חפצים להתדבק רק בתורה עצמה בלימודה, אלא כמו שנתבאר לעיל דורות ראשונים היה ליבם בווער כאש בווערת באהבת התורה יראתו ואהבתו ית"ש, לצורך כך, כאשר נחלש הדבר כפי כל סדר הדברים שנתבאר לעיל בדברי הנפה"ח - הביא הנפה"ח "קבצתים להלהיב לבות החפצים להתדבק באהבת תורתו", אם האדם יש לו באמת אהבת התורה אז הוא מחובר לתורה באמת בלימודו, ואם אין לו באמת אהבת התורה והוא לומד - על אף שהוא לומד, אבל החיבור שלו היא חיבור של שכל בלי חיבור של לב. מי שחושב שיש לו אהבת התורה באמת והוא אינו לומד הוא אינו אלא בעל דמיון כמובן. אבל אם באמת יש ללו אהבת התורה אז הכח של החיבור שלו הוא לומד בתורה בתוקף של חיבור של שכל ותוקף של חיבור של מציאות של לב.

אבל יתר על כן, "להלהיב ליבות החפצים", 'בית יעקב אש בית יוסף להבה' - הכח של ה'להלהיב' את הלב הוא תחילת מהלך הדברים, אבל אחרי שהלב מתלהב צריך שיהיה קביעה וקיימא של הלב באהבה שבדבר. כי אהבת לב - ובעומק אהבת האדם לעצמו - שזה לא התלהבות בלבד אלא זה קביעה וקיימא בעומק הנפש שבאדם שזו היא אהבה כל כך עמוקה שהיא לא מגיעה הרבה פעמים בהכרח להתלהבות אבל קביעותה נמצאת במקום העמוק ביותר בקומת נפשו של האדם.

תחילת מהלך הדברים, כמו שכותב כאן הנפה"ח, הוא להלהיב ליבום החפצים. אבל זה רק תחילת המהלך, על גבי אותה התלהבות צריך שיתגלה העומק של כח האהבה הפנימית בנפשו של האדם להתדבק באהבת תורתו, לא רק להתלהב. התלהבות ודביקות גמורה הם שני מדריגות, תחילת הדבר הוא להלהיב ליבות החפצים, אבל לאיפה להלהיב אותם? לא להישאר בהתלהבות, אלא ההתלהבות תעורר אותם למדריגה הבאה שעניינה להתדבק באהבת תורתו. אם זה נשאר במדריגה של התלהבות זה יהיה לאחר מכן מעמי עמי ואזלי. אבל אם זה יגיע מכח ההתלהבות ל'להתדבק באהבת תורתו' כאן נעשה "באהבתה תשגה תמיד" כי זה לא התלהבות אלא זה אהבת עצם, כאדם האוהב את עצמו כמו שנתבאר.

יש הבדל עצום ונורא במדריגת האהבה שהאדם אוהב אם זה מתגלה מכח ההתלהבות - שלושה דברים צריכים חיזוק ואחד מהם דברי תורה שכל הזמן מתחזק מתעורר ומתלהב; לבין אם האדם בוקע למקום הפנים בנפשו ששם הכח של החיבור הוא לא התלהבות אלא הוא אהבת העצם, קוב"ה ואורייתא וישראל חד, תלת קשרין מתקשרין דא בדא, כשם - מאותו עומק - שהוא אוהב את עצמו - לא פחות מכך הוא אוהב את התורה הקדושה ואותו ית"ש, זה אהבת התורה שיש לה קיום לנצח. אהבת התורה שנבדלת מאהבת עצמו - הרי שהיא במדריגה נמוכה מכך אז אהבת עצמו קודמת לאהבת התורה, אם הוא קודם לתורה הוא בוודאי לא מחובר אליה בשלימות.

א"כ תחילת העבודה היא להלהיב את הנפש, אבל לאיזה אופן?

להתדבק באהבת תורתו ית'. ולהתלונן בצל העליון נורא:

- [נפש החיים שער ד 1](#)]

Source: <http://bilvavi.net/shiur> א-שבטי-ישראל/פרק-ד-שער-006-פרק-א-שבטי-ישראל

Links

[1] <http://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>